Dz.U. 1985 nr 22 poz 98

[1]USTAWA
z dnia 29 kwietnia 1985 r.

o Trybunale Konstytucyjnym

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Trybunał Konstytucyjny orzeka o zgodności:
   1) z Konstytucją - aktów ustawodawczych: ustaw oraz dekretów zatwierdzonych przez Sejm a także ustaw przed podpisaniem ich przez Prezydenta, zgodnie z art. 27 ust. 4 Konstytucji,
   2) z Konstytucją lub aktami ustawodawczymi - innych niż wymienione w pkt 1 aktów normatywnych (aktów ustanawiających normy prawne) wydawanych przez Prezydenta, naczelne i centralne organy administracji państwowej oraz inne naczelne i centralne organy państwowe,
   3) z Konstytucją - celów lub działalności partii politycznych.
2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio do aktów normatywnych wydanych przez Radę Państwa.

Art. 2.

Orzekając o zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją bądź innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, Trybunał Konstytucyjny bada zarówno treść takiego aktu, jak też kompetencję oraz dochowanie ustawowego trybu wymaganego do wydania aktu; orzeczenie może odnosić się do całego aktu lub do poszczególnych jego przepisów.

Art. 3.

Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 może być wszczęte:

1) w stosunku do ustaw, których Prezydent nie podpisał z chwilą wystąpienia Prezydenta do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie zgodności ustawy z Konstytucją w myśl art. 27 ust. 4 Konstytucji,
2) w stosunku do ustaw i innych aktów podlegających w myśl obowiązujących przepisów ogłoszeniu w organie publikacyjnym - z chwilą ich ogłoszenia,
3) w stosunku do aktów normatywnych, co do których przepisy prawa nie ustalają obowiązku ogłoszenia w organie publikacyjnym jako warunku ich mocy obowiązującej - z chwilą ich ustanowienia, chociażby wejście w życie tych aktów przewidziane zostało w terminie późniejszym.

Art. 4.

1. Trybunał Konstytucyjny orzeka o zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją oraz innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, obowiązujących w dniu wydania orzeczenia bądź co do których dopuszczalne jest w myśl art. 3 wszczęcie postępowania przed ich wejściem w życie.
2. Utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny powoduje umorzenie postępowania w sprawie takiego aktu.

Art. 5.

Trybunał Konstytucyjny ustala powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw.

Art. 6.

Trybunał Konstytucyjny przedstawia Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej i innym właściwym organom stanowiącym prawo uwagi o stwierdzonych uchybieniach i lukach w prawie, których usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2
Orzekanie o zgodności z Konstytucją aktów ustawodawczych

Art. 7.

1. Orzeczenie stwierdzające niezgodność z Konstytucją aktu ustawodawczego prezes Trybunału Konstytucyjnego przedkłada Sejmowi, a jeżeli z wnioskiem wystąpił Prezydent - także Prezydentowi.
2. Orzeczenia, o których mowa w ust. 1, Sejm rozpatruje nie później niż w okresie sześciu miesięcy od dnia przedstawienia orzeczenia przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego.
3. Jeżeli Sejm uzna orzeczenie za zasadne, dokonuje odpowiednich zmian w akcie objętym tym orzeczeniem bądź uchyla go w części lub całości. W wypadku uznania aktu objętego orzeczeniem za zgodny z Konstytucją Sejm oddala orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, a sprawa nim objęta nie może być ponownie przedmiotem postępowania przed Trybunałem.
4. Uchwały Sejmu w sprawach oddalenia orzeczenia Trybunału zapadają większością co najmniej 2\3 głosów, w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

Rozdział 3
Orzekanie o zgodności z Konstytucją lub aktami ustawodawczymi innych aktów normatywnych

Art. 8

Orzeczenie stwierdzające niezgodność z Konstytucją lub aktem ustawodawczym aktu wymienionego w art. 1 pkt 2 prezes Trybunału Konstytucyjnego przedkłada organowi, który wydał akt objęty orzeczeniem.

Art. 9.

1. W wypadkach określonych w art. 8 organ, który wydał akt objęty orzeczeniem, dokonuje niezwłocznie odpowiednich zmian w tym akcie bądź uchyla go w części lub w całości, nie później niż w terminie 3 miesięcy od przedłożenia mu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w tej sprawie.
2. W razie złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, przewidzianego w art. 30 ust. 2 i 3, przepis ust. 1 stosuje się do aktu objętego orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzającym niezgodność aktu z Konstytucją lub aktem ustawodawczym wydanym w wyniku rozpoznania tego wniosku.

Art. 10.

1. W razie nieusunięcia niezgodności aktu z Konstytucją lub aktem ustawodawczym w terminie określonym w art. 9, traci on moc z upływem tego terminu, w zakresie ustalonym w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego.
2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach Trybunał może zawiesić w całości bądź w części stosowanie aktu z dniem ogłoszenia orzeczenia; zawieszenie to obowiązuje do czasu wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w myśl art. 9 lub ust. 1 niniejszego artykułu.
3. O utracie mocy obowiązującej aktu bądź jego zawieszeniu prezes Trybunału Konstytucyjnego ogłasza w organie publikacyjnym, w którym akt był ogłoszony, a gdy orzeczenie dotyczy aktu nie ogłoszonego w organie publikacyjnym - w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Rozdział 3a
Badanie zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych

Art. 10a.

Z wnioskiem o stwierdzenie zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych do Trybunału Konstytucyjnego wystąpić mogą: Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Prokurator Generalny oraz Sąd Wojewódzki w Warszawie prowadzący ewidencję partii politycznych.

Art. 10b.

1. Osoby powołane do reprezentowania partii politycznej ustala się na podstawie ustawy i statutu partii.
2. W wypadku, gdy nie można ustalić osoby upoważnionej do reprezentowania partii lub gdy nie można z nią nawiązać kontaktu albo gdy nastąpiła zmiana osoby upoważnionej po wpłynięciu wniosku do Trybunału Konstytucyjnego, Trybunał uznaje za osobę upoważnioną osobę faktycznie kierującą partią w czasie podjęcia przez nią zakwestionowanej we wniosku działalności niezgodnej z Konstytucją.

Art. 10c.

Wnioski o stwierdzenie zgodności z Konstytucją celów partii politycznych, określonych w statucie lub w programie, Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje na zasadach i w trybie przewidzianych dla rozpoznania wniosków o stwierdzenie zgodności aktów normatywnych z Konstytucją.

Art. 10d.

1. Wnioski o stwierdzenie zgodności z Konstytucją działalności partii politycznych Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.
2. Ciężar udowodnienia niezgodności z Konstytucją spoczywa na wnioskodawcy, który w tym celu powinien przedstawić lub zgłosić dowody wskazujące na tę niezgodność.

Art. 10e.

Trybunał Konstytucyjny może zlecić Prokuratorowi Generalnemu w celu zebrania i utrwalenia dowodów przeprowadzenie dochodzenia w określonym zakresie w sprawie zgodności działalności partii politycznej z Konstytucją. Do dochodzenia tego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Wskazany w postanowieniu Trybunału zakres postępowania jest wiążący.

Art. 10f.

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych są ogłaszane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 4
Pytania prawne

Art. 11.

1. W związku z toczącym się postępowaniem administracyjnym, sądowym, w sprawach o wykroczenia oraz w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe, należących do właściwości finansowych organów orzekających, do Trybunału Konstytucyjnego mogą być kierowane pytania prawne co do zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, jeżeli od odpowiedzi na nie zależy rozstrzygnięcie sprawy w takim postępowaniu.
2. Postępowanie określone w ust. 1, w związku z którym wniesione zostało pytanie prawne, ulega zawieszeniu z dniem wystąpienia z takim pytaniem, do czasu rozstrzygnięcia sprawy zgodności ujętego w pytaniu aktu ustawodawczego z Konstytucją lub innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym.

Art. 12.

Pytania prawne, o których mowa w art. 11 ust. 1, Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje na zasadach i w trybie przewidzianych dla rozpoznawania wniosków o stwierdzenie zgodności aktów ustawodawczych z Konstytucją oraz innych aktów normatywnych z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, ze zmianami wynikającymi z dalszych przepisów ustawy.

Rozdział 5
Powszechnie obowiązująca wykładnia ustaw

Art. 13.

1. Trybunał Konstytucyjny ustala powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw na wniosek Prezydenta, prezesa

Rady Ministrów, pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Prokuratora Generalnego.

2. Trybunał Konstytucyjny ustala powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw na posiedzeniu pełnego składu w drodze uchwały.
3. Uchwały, o których mowa w ust. 2, ogłasza się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 6
Organizacja Trybunału Konstytucyjnego

Art. 14.

Siedzibą Trybunału Konstytucyjnego jest m. st. Warszawa.

Art. 15.

1. Członkami Trybunału Konstytucyjnego są: prezes, wiceprezes oraz dziesięciu sędziów.
2. Członków Trybunału Konstytucyjnego wybiera i odwołuje Sejm.
3. W skład Trybunału Konstytucyjnego może być wybrany ten, kto wyróżnia się wiedzą prawniczą oraz posiada kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska sędziego Sądu Najwyższego lub Naczelnego Sądu Administracyjnego.
4. Członkowie Trybunału Konstytucyjnego wybierani są na lat osiem, z tym że co cztery lata następuje wybór połowy składu; wybór ponowny do składu Trybunału jest niedopuszczalny, chyba że poprzedni wybór nastąpił w trakcie kadencji na okres krótszy niż cztery lata.
5. Z pełnieniem funkcji członka Trybunału nie można łączyć mandatu posła na Sejm i senatora ani zatrudnienia w organach państwowych, a także innego zajęcia, które utrudniałoby pełnienie obowiązków członka Trybunału albo mogło uchybiać jego godności bądź zachwiać zaufanie co do jego bezstronności w orzekaniu.
6. Obejmując stanowisko członek Trybunału Konstytucyjnego składa wobec Marszałka Sejmu ślubowanie następującej treści: "Ślubuję uroczyście przy wykonywaniu powierzonych mi obowiązków członka Trybunału Konstytucyjnego: służyć wiernie Narodowi Polskiemu, stać na straży Konstytucji i ustaw, a powierzone mi obowiązki wypełniać z najwyższą starannością".

Art. 16.

1. Sejm odwołuje członka Trybunału Konstytucyjnego, jeżeli:
   1) zrzekł się swej funkcji,
   2) na skutek choroby, ułomności lub upadku sił stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków,
   3) został skazany wyrokiem sądu,
   4) sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu,
   5) prawomocnym orzeczeniem dyscyplinarnym został skazany na karę usunięcia z zajmowanego stanowiska.
2. W razie śmierci członka Trybunału Sejm stwierdza wygaśnięcie jego mandatu.
3. Uzupełnienia składu Trybunału na miejsca opróżnione z przyczyn określonych w ust. 1 i 2 Sejm dokonuje

nie później niż w okresie trzech miesięcy od odwołania lub stwierdzenia wygaśnięcia mandatu członka Trybunału. Członek Trybunału wybrany w tym trybie pełni swoje funkcje do końca kadencji, na którą wybrany był jego poprzednik.

Art. 17.

1. Członek Trybunału Konstytucyjnego nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej sądowej lub administracyjnej ani zatrzymany bez zgody Trybunału. Nie dotyczy to zatrzymania na gorącym uczynku popełniania przestępstwa. Wniosek w tym przedmiocie Trybunał rozpatruje w pełnym składzie, z wyłączeniem sędziego, którego wniosek ten dotyczy.
2. Do czasu podjęcia przez Trybunał uchwały zezwalającej na pociągnięcie członka Trybunału do odpowiedzialności wolno w stosunku do niego podejmować tylko czynności nie cierpiące zwłoki.
3. Za wykroczenia członek Trybunału odpowiada tylko dyscyplinarnie.

Art. 18.

1. W zakresie nie unormowanym niniejszą ustawą do praw i obowiązków oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej członków Trybunału Konstytucyjnego, z zastrzeżeniem ust. 2-5, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym dotyczące praw i obowiązków oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.
2. Sprawy o roszczenia wynikające ze stosunku służbowego wiceprezesa i sędziów Trybunału Konstytucyjnego rozstrzyga prezes tego Trybunału, a prezesa Trybunału - Marszałek Sejmu. Od decyzji prezesa Trybunału przysługuje odwołanie do Marszałka Sejmu.
3. W postępowaniu dyscyplinarnym orzeka Trybunał Konstytucyjny:
   1) w pierwszej instancji - w składzie trzech sędziów,
   2) w drugiej instancji - w składzie pięciu sędziów.
4. Sędziów do składów orzekających oraz rzecznika dyscyplinarnego wyznacza prezes Trybunału Konstytucyjnego spośród członków tego Trybunału.
5. W sprawach orzeczeń dyscyplinarnych nie stosuje się przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1, o rewizji nadzwyczajnej.

Art. 19.

Członek Trybunału Konstytucyjnego po zakończeniu kadencji ma prawo powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko lub otrzymać stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli nie ma przeszkód prawnych.

Art. 20.

Organizacyjne i administracyjne warunki pracy zapewnia Trybunałowi Konstytucyjnemu prezes Trybunału oraz podległe mu Biuro tego Trybunału.

Art. 21.

1. Do pracowników Biura Trybunału Konstytucyjnego stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach urzędów państwowych, z uwzględnieniem ust. 2 i 3.

2. W odniesieniu do pracowników Biura Trybunału Konstytucyjnego - przepisy określone w art. 2 pkt 1, art. 4 ust. 3, art. 7 ust. 6, art. 20 ust. 4, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 2, art. 26 ust. 2 i art. 36 ust. 7 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178, Nr 34, poz. 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, Nr 51, poz. 300, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400 i Nr 95, poz. 425) wydaje Marszałek Sejmu.
3. Uprawnienia wynikające z art. 30 ust. 1 i z art. 31 ust. 3 ustawy, o której mowa w ust. 2, przysługują w odniesieniu do pracowników Biura Trybunału Konstytucyjnego - Marszałkowi Sejmu.

Rozdział 7
Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym

Art. 22.

1. Z wnioskami o stwierdzenie zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym występować mogą: Prezydent, Prezydium Sejmu, komisje sejmowe albo pięćdziesięciu posłów, Prezydium Senatu, komisje senackie albo trzydziestu senatorów, Trybunał Stanu, Rada Ministrów lub prezes Rady Ministrów, Rzecznik Praw Obywatelskich, prezes Najwyższej Izby Kontroli, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prokurator Generalny. Wnioskodawcy mogą występować do Trybunału z własnej inicjatywy lub w wyniku analizy wniosków i skarg obywateli.
2. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1 Trybunał Konstytucyjny może podjąć z inicjatywy własnej.

Art. 23.

1. Z wnioskami, o których mowa w art.22 ust. 1, występować mogą również rada gminy lub sejmik samorządowy, a także samorządowe kolegium odwoławcze, właściwe naczelne organy statutowe ogólnokrajowych organizacji związkowych, organizacji międzyzwiązkowych oraz zrzeszeń związków zawodowych, organizacji spółdzielczych, społeczno-zawodowych organizacji rolników indywidualnych oraz innych organizacji zawodowych, a także Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników - jeżeli kwestionowany akt ustawodawczy lub inny akt normatywny dotyczy spraw objętych ich zakresem działania, ustalonym w przepisach prawa.
2. Wnioski organów i organizacji, o których mowa w ust. 1, podlegają wstępnemu rozpoznaniu przez Trybunał Konstytucyjny, na posiedzeniu niejawnym, przez jednego sędziego wyznaczonego przez prezesa Trybunału.
3. Trybunał może, w trybie ustalonym w ust. 2, postanowić o nienadaniu wnioskowi dalszego biegu, jeżeli wniosek nie odpowiada wymaganiom wynikającym z przepisów ustawy bądź też gdy jest oczywiście bezzasadny lub mylnie skierowany; na postanowienie w tej sprawie przysługuje zażalenie do Trybunału, który rozpoznaje je na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów.

Art. 24.

Wnioski o wszczęcie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, wniesione po upływie pięciu lat od ogłoszenia aktu lub zatwierdzenia dekretu (art. 3 pkt 2) albo ustanowienia aktu (art. 3 pkt 3), Trybunał kieruje, w trybie art. 6, do organu, który wydał akt objęty wnioskiem, a gdy wniosek dotyczy dekretu - do Sejmu.

Art. 25.

1. Z pytaniami prawnymi, o których mowa w art. 11 ust. 1, do Trybunału Konstytucyjnego mogą zwracać się: pierwszy prezes Sądu Najwyższego, prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, składy orzekające Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz sądów rewizyjnych oraz naczelne i centralne organy administracji państwowej, a także samorządowe kolegia odwoławcze.
2. Organy wymienione w ust. 1 są obowiązane informować Trybunał Konstytucyjny o wszystkich sygnalizowanych im przez organy orzekające niezgodnościach aktów ustawodawczych z Konstytucją oraz innych aktów normatywnych z Konstytucją lub aktami ustawodawczymi.
3. W wypadku stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny, w wyniku rozpoznania pytania prawnego, niezgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, prezes Trybunału, niezależnie od przekazania orzeczenia organowi, który wydał akt objęty orzeczeniem, przesyła odpis orzeczenia organowi, który w tej sprawie zwrócił się z pytaniem prawnym.
4. W razie stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny zgodności objętego pytaniem prawnym aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym - prezes Trybunału przesyła orzeczenie organowi, który zwrócił się z pytaniem prawnym, odpis zaś tego orzeczenia przekazuje do wiadomości organowi, który wydał akt objęty orzeczeniem, a dotyczącego dekretu - Sejmowi.
5. W wypadkach, o których mowa w ust. 3, postępowanie zawieszone w myśl art. 11 ust. 2 podejmuje się po rozstrzygnięciu przez Sejm zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją, w odniesieniu zaś do innych aktów normatywnych - po doprowadzeniu do zgodności tych aktów z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, a w wypadku przewidzianym w art. 10 ust. 1 - po utracie przez akt mocy obowiązującej.

Art. 26.

1. Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje wniosek bądź pytanie prawne na rozprawie, o której powiadamia wnioskodawcę, organ, który wydał akt objęty wnioskiem, a w wypadku gdy wniosek dotyczy dekretu - Sejm, jak również Prokuratora Generalnego. Obecność na rozprawie wnioskodawcy lub jego przedstawiciela jest obowiązkowa. W rozprawie może uczestniczyć organ, który wydał akt objęty wnioskiem, lub jego przedstawiciel. W sprawach rozpoznawanych przez Trybunał na rozprawach w pełnym składzie obowiązkowa jest również obecność Prokuratora Generalnego lub jego zastępcy. W pozostałych składach może brać udział prokurator Prokuratury Krajowej.
2. W postępowaniu podjętym w wyniku pytania prawnego organ, który zwrócił się z takim pytaniem, jest reprezentowany na rozprawie przez przedstawiciela wyznaczonego przez ten organ.
3. W toku postępowania Trybunał Konstytucyjny może przesłuchiwać biegłych, żądać od organów i instytucji państwowych oraz organizacji społecznych okazywania akt i dokumentów, a także przeprowadzać inne dowody, które dla rozstrzygnięcia sprawy uzna za niezbędne.

Art. 27.

Rozprawy przed Trybunałem Konstytucyjnym są jawne. Wyłączenie jawności może nastąpić ze względu na bezpieczeństwo Państwa lub tajemnicę państwową.

Art. 28.

1. Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje wnioski (pytania prawne) dotyczące zgodności aktów ustawodawczych z Konstytucją w składzie pięciu sędziów, a wnioski (pytania prawne) dotyczące innych aktów normatywnych - w składzie trzech sędziów.
2. W sprawach o szczególnej zawiłości prezes Trybunału może zarządzić rozpoznanie wniosku przez Trybunał w pełnym składzie.

Art. 29.

Trybunał Konstytucyjny wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu rozprawy. Orzeczenia są wydawane w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sporządza się je w formie pisemnej, z uzasadnieniem.

Art. 30.

1. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego jest ostateczne.
2. W wypadku stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją lub aktem ustawodawczym aktu normatywnego naczelnego lub centralnego organu administracji państwowej Rada Ministrów lub prezes Rady Ministrów może, w ciągu miesiąca od dnia doręczenia orzeczenia, wystąpić z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Trybunał w pełnym składzie.
3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje Prezydentowi w wypadku stwierdzenia niezgodności z Konstytucją lub aktem ustawodawczym aktu normatywnego Prezydenta lub innego naczelnego lub centralnego organu państwowego nie będącego organem administracji państwowej; uprawnienie to nie obejmuje orzeczeń Trybunału dotyczących dekretów.

Art. 31.

1. Postępowanie sądowe lub arbitrażowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wydanym z zastosowaniem przepisu prawnego, który w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jako sprzeczny z Konstytucją lub aktem ustawodawczym, został zmieniony bądź uchylony w części lub całości, może być wznowione w trybie i na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu sądowym lub arbitrażowym, z tym że w odniesieniu do orzeczeń w sprawach cywilnych oraz arbitrażowych wznowienie postępowania może nastąpić nie później niż przed upływem odpowiednio - pięciu i trzech lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.
2. Prawomocne orzeczenia i nakazy karne w sprawach o wykroczenia oraz prawomocne rozstrzygnięcia w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe należących do właściwości finansowych organów orzekających, wydane z zastosowaniem przepisu prawnego, o którym mowa w ust. 1, podlegają uchyleniu w trybie i na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz przepisach ustawy karnej skarbowej, dotyczących uchylania prawomocnych rozstrzygnięć, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia, nakazu lub rozstrzygnięcia upłynęło nie więcej niż trzy lata.
3. Ostateczne decyzje, wydane w ogólnym postępowaniu administracyjnym z zastosowaniem przepisu prawnego, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za nieważne w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, w części dotyczącej stwierdzania nieważności decyzji administracyjnych oraz związanych z tym roszczeń odszkodowawczych; w wypadkach gdy wynika to z przepisów prawa i okoliczności sprawy - organ stwierdzający nieważność decyzji może równocześnie wydać decyzję rozstrzygającą co do istoty sprawy.

4. Prawomocne orzeczenia i rozstrzygnięcia wydane w postępowaniach innych niż wymienione w ust. 1 - 3, z zastosowaniem przepisu, o którym mowa w ust. 1, podlegają, na wniosek strony, uchyleniu przez organ, który takie orzeczenie lub rozstrzygnięcie wydał, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia lub rozstrzygnięcia upłynęło nie więcej niż trzy lata.

Art. 32.

Trybunał Konstytucyjny wydaje zbiór swoich orzeczeń.

Art. 33.

1. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zwołuje przynajmniej raz w roku zgromadzenie ogólne sędziów Trybunału, na którym omawia się działalność Trybunału oraz problemy wynikające z jego orzecznictwa.
2. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zaprasza do udziału w zgromadzeniu ogólnym przewodniczących zainteresowanych komisji sejmowych, komisji senackich, prezesa Najwyższej Izby Kontroli, ministra sprawiedliwości, pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i Prokuratora Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Prezes Trybunału może zwrócić się do Prezydenta, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu i prezesa Rady Ministrów o wzięcie udziału w zgromadzeniu ogólnym bądź delegowanie swojego przedstawiciela.

Art. 34.

Trybunał Konstytucyjny przedkłada Sejmowi i Senatowi informacje o istotnych problemach wynikających z działalności i orzecznictwa Trybunału.

Art. 35.

1. Szczegółowy tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w drodze uchwały, ustala Sejm; uchwała w tej sprawie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Regulamin czynności Trybunału Konstytucyjnego oraz organizację wewnętrzną Biura uchwala Trybunał Konstytucyjny.

Art. 36.

1. Do pierwszego składu Trybunału Konstytucyjnego Sejm wybiera połowę tego składu na okres czterech lat, połowę zaś na okres ośmiu lat.
2. Wyboru pierwszego składu Trybunału Sejm dokonuje nie później niż przed dniem 1 grudnia 1985 r.; kadencja członków tego składu biegnie od dnia 1 grudnia 1985 r.

Art. 37.

1. Przepisy ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się do aktów ustawodawczych i innych aktów normatywnych ogłoszonych, zatwierdzonych bądź ustanowionych po dniu jej wejścia w życie.
2. W stosunku do aktów wymienionych w art. 1, wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, może być wszczęte postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli zostały ogłoszone, a gdy chodzi o dekrety - zatwierdzone, bądź uzyskały moc obowiązującą - po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 11, poz. 83); do

aktów tych art. 4 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Termin określony w art. 24 biegnie w stosunku do aktów, o których mowa w ust. 2, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

---

o pracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 470, z 1993 r. Nr 47, poz. 213, z 1994 r. Nr 122, poz. 593, z 1995 r. Nr 13, poz. 59, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 98, poz. 604.

wykładnia TK:

z dnia 6 listopada 1991 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 490) dot. art. 161;

z dnia 20 października 1993 r. (Dz.U. Nr 105, poz. 481) dot. art. 7 ust. 2;

z dnia 30 listopada 1994 r. (Dz.U. Nr 132, poz. 684) dot. art. 4 ust. 1;

z dnia 7 marca 1995 r. (Dz.U. Nr 39, poz. 198) dot. art. 13 ust. 1;

z dnia 14 czerwca 1995 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 396) dot. art. 31 ust. 1;

z dnia 5 września 1995 r. (Dz.U. Nr 111, poz. 539) dot. art. 7.